

"ПЕРЕМОГА" -- ПЕРЕМОГЛА.

Нарис з життя й праці артілі (колективного господарства) на Радянській Україні.

Вже декілька днів артілі "Перемога", на Роменщині, косять жито. Скільки по полю стоять жатки, але людей ніде не видно. Саме перерва на обід. Велика кімната, де містяться ідалія, руде як вулик з бджолами. Сто сорок п'ять чоловіків обідають разом. Го-мін, сміх.

— Так мені можна й запрягати, бо я вже пообідав? — звертається у солов'яному бриді селянин до старшого бригадира.

— А хіба ви не знаєте, що після обіду дві години відпочинку?

— Оце ще краще! — задоволено відповідає артільник.

В кошичному панському саду під липами стоїть довга стіла, де розкладає книжки, газети, журнали. Тут влаштовано лесинський куточок.

— Пошта прийшла! Хто хоче почути новини — в садок! — гукають біля ідалії.

Артільники групами розходяться. Хто йде почитати, або послухати, хто в холодок — відпочивати. Через деякий час залишаються лише бригадири та голова ради, щоб обміркувати, куди їхати жати після обіду, які коні запрягати тощо.

В садку біля столу кілька десятків артільників уважно слухають голосне читання газет. Найбільше цікавляться, як прохлять жнива по інших колгоспах.

В другому кінці саду — дитячий майданчик і ясла.

— Матері надзвичайно задоволено яслами — розповідає вихователька. — У 8-й годині ранку забираємо дітей на майданчик, а в 7-й годині вечора за ними приходить матері. За ці 11 годин чотири рази годуємо дітей, тут же на свіжому повітрі. Даємо їм молоко, каву, білий хліб.

А хто утримує дітей? — До п'яти років всі діти на утриманні артілі цілком. А за старших дещо відраховують родичі з свого заробітку.

В яслах ще виховуються дві групи дітей: "грудники" й "се-редняки" (себто діти від року до трьох). Просторі кімнати, чисто прибрані. Вікна позашувані, щоб сонце не пекло. Мухи ніде не побачити. Для кожної дитини — окреме ліжко. До малих дітей підчас обідньої перерви поприходили матері.

За оці два роки, як влаштували ясла, я аж поздоровішала, — розповідає одна жінка, що прийшла до дитини. — У мене їх аж четверо. Як би не

ясла, то тільки й діла, що нячиритися з ними, а тепер я йду спокійно працювати, бо знаю, що дитина й нагодована, й умита, і догляд за нею є.

— Так, так, товаришу, — розповідає старий артільник, — цей рік наші справи йдуть добре, а як би ви побачили, як ми бідували в минулому році... Отут, де зараз стоїть будівля, було чисте поле. З кошичного панського майна в садку залишилися тільки хліб, клуні та маленький будиночок. Прийшло нас сюди 15 бідняків, більше з Гриньового хутора. Привели з собою 6 поганеньких коней, 5 корів та 3 свиней. Оце й усе майно. До самої зими спали в соломі, бо в хаті й дитвори не вміщалися. В минулому році ніхто ніякої плати за роботу в артілі не одержував — все вложили в отой будинок, де тепер живемо. Тільки тоді вільніше стаб дихати.

Та й без балачок видно, що артіль процвітає не мало. Замість 6 коней і 5 корів, в цьому році в новобудованій артільній стайні стоїть 41 штук добрих коней, переважно маток, 36 корів гарної породи. В артілі є 150 штук породи-стих свиней, є 3 інкубатори, що кожних 3 тижні дають 1,000 курчат.

На подвір'ї розташовано сільсько-господарський реманент. Сім штук сямілок, дві косарки, двоє кінних грабелів, два двигуни до молотарок, плуги, культиватори, борони та інший дрібний реманент. В полі на чорному парі працює власний трактор, до якого є все причіпне приладдя, працюють 6 новеньких жаток. Похвалитися є чим!

— А в цьому році як розраховується за роботу? — питаю артільників.

— Живемо в артільній хаті, харчуємось разом. Працюємо за розрядами — всього п'ять розрядів. Робітничі першо-го розряду виплачуємо карбованців за день, а п'ятого — два карбованці. Розраховуємось кожного місяця, але виплачується відразу тільки половину, а другу одержимо восени.

Зараз кімната будувати цементовий свинарник, розпочали будинок для машин, треба щось зробити і для птиці.

Є в артілі своя кузня, теслярня, черепичний завод, цегельня. Майже все в артілі будується власними силами, з власного матеріалу.

Там, де колись біднота тнулася спину, працюючи на пана та глита, зараз росте велике со-ди працюють не на дармоїдів, а на цілістичне господарство. Лю-

Цілий капіталістичний світ охопила велика економічна криза. Фабрики стоять, а робітники і робітничі приміряють з голоду. — Рис. З. Телкачов.

а на себе. Перерва на обід скінчилася. Бригадири запрягають коней у жатки. Сходяться артільники, кожний знає своє місце.

— Ну, сірі, — лагідно обми-рається до коней бригадир, — до обіду викосили 2 гектари, треба й після обіду не підкачати.

— А як ви розподіляєте робо-чучу силу?

— Всі артільники, що працюють на косовиці розбиті на бригади. Кожна бригада скла-ла договір на соціалістичне змагання з іншими бригадами, а всією роботою керує заступ-ник голови ради артілі. Голо-ва тут заступник — робітник з Донбасу. Вони працюють нарівні зі всіма членами артілі.

Командування з боку правління артілі у нас нема, — каже дитий селянин. — Ойде-ки заступник голови біля жатки сповніть і разом керує

всією роботою. А другий член правління працює на будівни-цтві — він теж разом і керів-ник і робітник.

З днями артіль впроаєть-ся своєчасно, і зараз же при-ступає до молотьби. Через кілька днів потягнуться до асинувків довгі червої валки з хлібом. Настрій у артільців бадьорий. Урожай добрий.

Тяжкі дні для артілі минули. Тепер вона вже "вбилася в ко-лодочки". Околицине населен-ня наочно бачить вигоди від колективного господарювання й очікує іде до колгоспу. В минулому році в артілі було 15 чоловік, зараз є 30. Артіль-ва тут заступник — робітник з Донбасу. Вони працюють нарівні зі всіма членами артілі.

Командування з боку правління артілі у нас нема, — каже дитий селянин. — Ойде-ки заступник голови біля жатки сповніть і разом керує

ли, приюті, ріжні товариства гуманітарні й інше. А це крім ошого можна б дати з оцих грошей кожному містові по 10 мільйонів доларів на вибуду-вання кришталевих палаців на-уки і шпиталів та поправлення міських вулиць і парків. З ре-шту цієї суми, остаються ще величезні мільйони, що мож-на б жұити їх, наприклад, на цілі культурні, економічні, освітні тощо, або, щоб краще

зрозуміти за оцю "решту" можна б купити цілу Францію. Отакі гроші коштувала імпе-риалістична кровожадна іграш-ка 1914 до 1918 р. Треба зна-ти, що гроші ті платив не хто інший, тільки робітник-проле-тар та трудящий фермер своєю працею, потом і податками. Платив він їх по всіх капіталі-стичних країнах собі ж на жах-ливу смерть, казінство, на ще гірші нужди і злидні теперішні.

УНДІВЦІ АГІТУЮТЬ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ЛЕГІОНАМИ.

Дня 7 липня 1930 р. приїхав до села Волоща, повіт Самбір, якийсь товстий ундівець та агітував за творення легіонів проти більшовиків. Черевань зібрав собі з десяток куркулів та поповських лізунів та струнгув до цього "народу" — реферат. В рефераті згадав про загальну господарську кризу, порадив не вбиратися "по-панськи", ходити в старій світлі та в старо-му взутті, звалити вину за кризу на... більшовиків та розпочав підбурювати зібраних проти Радянської України й цілого Радянського Союзу. Товстий ундівець сказав, що під цю пош-ру переживаємо часи 1914-го року та що "обов'язком" захід-но-українського селянства є створити легіони, які разом із польськими панями мали б іти "визволяти" — братів-закордо-ців від радянської влади, себ-то від тої влади і того ладу, який широкі селянські й робіт-ничі маси українців виборили собі в кривавих, зав'язаних боях і в якому нема ні економічного, ні національного гніту.

УНДО хоче відібрати нашим братам за Збручем землю, яку вони виборили собі в тяжких змаганнях, й передати ту зем-лю для польських і українських дідачів. Вони хочуть, щоб західно-український бід-няк йшов на гарматне мясо, щоб ніс руйну, щоб палив і ни-щив таких же працюючих, як він самий. Вони хочуть, щоб трудящі своїми працюючими руками відібрали курацьким радянським робітникам фабри-ки й заводи та передали їх а руки французьких, бельгій-ських, польських і всяких ін-ших панів, які лайдаються усе своє життя.

Ось до чого йдуть капіталі-сти всього світу, ось до чого прямує буржуазне УНДО, ра-дикали й інші пансько-попів-ські зграї. Але даремно — за-хідно-українські робітники й селяни не лиш не підуть похो-дом на Радянську Україну, але, навпаки, все зроблять, щоб її оборонити перед затиїми воро-гіи.

УГОДА ПРО ПОШИРЕННЯ ТОРГОВЛІ МІЖ РАДЯНСЬКИМ СОЮЗОМ А ІТАЛІЄЮ

2 серпня ц. р. підписано угоду між СРСР та Італією про поширення господарчих сто-сунків та про надання креди-тів за радянськими замовлен-нями. Ця угода дає можливість збільшити радянські замовле-ння в Італії вдвоє проти попе-реднього року. Італійський у-ряд гарантує кредит за радян-ськими замовленнями розмі-ром 75 відсотків вартості кож-ного замовлення.

СРСР і Італією. Орган великої індустрії "Месаджеро" заявляє: "Підписання договору треба прийняти з великою радістю то-му, що він дійсно спрямований до активізації і поширення то-варообороти між нашою кра-їною й Радянським Союзом.

Угоди від імени СРСР підпи-сає заступник народного ко-місара торгівлі тов. Любимов, а від імени Італії — міністер корпорації Ботаті й міністер фінансів Москони.

"З усіх західних країн, — пи-ше далі газета, — Італія перша признала велике значіння Ра-дянської економіки. Радян-ський ринок може запропону-вати італійському пошуту по-трібну для нашої промислово-сті сировину. В той же час СРСР є значний ринок для збу-ту продукції нашої промисло-вості. Басейн Чорного моря й далі є найбагатіше джерело нафти, вугілля та інших міне-ральних скарбів, що їх Італія ніколи не одержує з більш віддале-них ринків і за більш ціни.

Італійська преса про угоду. Ранішні газети вмістили не-давно офіційне повідомлення про підписання на днях двох р

СТІЛЬКИ КОШТУВАЛА МИНУЛА СВІТОВА ВІЙНА

Буржасні статистики обчи-слили недавно кілька грешек коштувала недавня імперіалі-стична війна 1914—18 р. Отже коштувала вона понад 400 міль-ярдів доларів. Ця сума так величезна, що якби хотів її пере-числити, — треба б на це ча-су 4-ох тисяч років, рахуючи дещо по 10 годин і по долару на секунду. Важить ця сума 180 мільйонів фунтів і якби хотів

її перевезти, треба б на це 1,600 потягів по 50 вагонів кожний. Статистик Бергер обчислив, що з оцих грошей можна б да-ти кожній родині в Німеччині, Радянському Союзі, Франції, Австрії, Італії, Бельгії, Англії, Злучених Державах Америки, Америці, Польщі по 4 тисячі доларів. Крім цього, у всіх цих країнах, кожному містові й мі-стечкові можна б видати ще по 5 мільйонів доларів на шко-

ЕРІХ МАРІА РЕМАРК На західному фронті без змін

Переклав з німецької мови Ж. Бургарт.

(42) (Продовження) Поруч наших бараків розташований великий табір росіян. Правда, він відділений дротіною стіною, але проте полоненим часом до нас потрапляють. Вони дуже боязкі, мають здебільшого борода та великі-на зріст; через те вони роблять враження побитих смирних санбернадів. Вони тиняються навколо наших бараків й заглядають у бочки з рештками їжі; можна собі уявити, що вони там знаходять. Харчі в нас уже скупи, а перші за погані; дають буряки; порізані нашестеро та зварені в воді; моркву, ще кепсько почищену; плямиста картопля це вже присмак, а найвище — це рідкий рижовий суп, у якому мають плавати дрібненькі шма-точка жи. Але вони так дрібненько порізані, що їх уже не можна знайти. Проте, звичайно, їдять усе. Коли хтось уже остільки багатий, що не потребує цього їсти, то вже десять інших стоять, що бажують його порцію для себе взяти. Лише рештки, що вже дождкою не можна їх зачерпнути, виливаються

в бочку. До цього ще інколи трапляються буржасні душпайки, поцілві шкурки хліба і та-ке інше.

Ця ріденка, темна, брудна вода є те, що вабить полонених, вони пожадіють її вичерпують із смєрдячих бочок і несуть до себе, при-криваючи своїми сорочками.

Дивно так близько дивитися на цих наших ворогів. Ці обличчя викликають задуму, добрі селянські обличчя з широким чолом, з широким носом, з товстими губами, широкі руки та чуб, мов та вовна. Їм треба б орати, косити та збирати яблука. У них іще лагідніший ви-гляд, ніж у наших селян-фризів.

Сумно бачити їхні руки, їхнє жєбрання шма-тка хліба. Вони всі слабосилі; бо отримують якраз стільки, щоб не померти з голоду. Ми ж сами вже давно не наїдаємось, аж сліди. Вони хворіють на дизентерію, переляканими очима дивляться вони й показують крідькома край закривавленої сорочки. Їхні спини, їхні шиї зігнулися, коліна покривилися, очі дивляться скося, зігнув вгєрх, коли вони простягають ру-ку та жєбрають, вживаючи того невеличкого запаса слів, що знають; жєбрають тим м'ягким тихим басом, що нагадує теплу піч та рідну хату.

Є люди, що їх штовхають, аж вони пере-кидаються; але таких мало. Здебільшого їх не займають, лише минають їх. Інколи, коли вони надто жалюгідні, впадеш у лють і тоді їх штовхнеш. Коли б вони лише так не дивили-ся, скільки розпачу може бути в таких двоєх маленьких плямках, що їх уже пальцями можна

прикрити в очах.

— Вечері вони приходять до бараків та тор-гують, мінючи все, що мають, на хліб. Це інколи їм удається, бо вони мають добрі чо-боти, а наші погані. Шкіра їхніх високих чобіт чудесно м'яка, мов юхта. Селянські синки у нас, що отримують з дому жири, можуть це собі дозволити. Ціна за пару чобіт приблизно дві або три хлібини, або хлібина та маленька сучка ковбаса.

Але майже всі росіяни вже давно повідда-ли всі свої речі. На них лише злиденне шмаття і вони пробують виміювати маленьку різьбу та речі, що вони їх майструють із обламків гранат та шматків мідних кілець. За ці речі, звичайно, небагато дають, дарма; що на них потрачено чимало праці; вони їх видають за кілька скібок хліба. Наші сєліяни витривалі та хитрі при купівлі. Вони тримають так довго росіянина під ніс шматок хліба або ковбаси, поки він від жадоби біліє та поки очі йому аж на лоба вилазять, тоді йому все одмакову. Во-ни ж, не поспішаючи, ховають свою злобич-виймають свої грубі кєшенкові ножі, відрі-зують повільно та обережно шматок хліба для себе, а потім до кожного шматка же кусок дво-брої сухої ковбаси і так годуються, наче б на-городжували себе. Дратує, коли бачиш, як во-ни зализуються; хочеться постукати їх по тов-стому черепу. Вони рідко щось дають. Що правда, ми надто мало знаємо.

Я часто на варті у росіян. В темряві, як рухавться їхні постаті, мов хворі айстри, мов

великі птахи. Вони підходять близько до грат, прикладають до них обличчя, вцепившись пальцями за дріт. Часто їх багато стоїть тут.

Вони говорять мало і то лише декілька слів. Вони ставляться один до одного більше по-людськи і, як б сказав, більш по-братер-ському, ніж у нас тут. Але це може лише то-му, що вони себе почуввають нещаснішими, ніж ми. Крім цього для них війна всежтаки скін-чилася. Але чекати на дизентерію це теж не життя.

Дивитись на них, які їх стережуть, оповіда-ють, що вони були раніше жвавіші; між ними бували, як звичайно, стосунки, що часто кімча-лися бійкою з ножем. Тепер вони вже цілком тупі та байдужі, більшість із них у стані пов-ного знесилення та занепаду.

Ми стоїмо біля грат; інколи, заточуючись, хтось відходить, тоді зараз на його місце з'яв-ляється другий. Більшість із них мовчазні; лише окремі просять дати їм недожурок ци-гарки.

Я дивлюсь на їхні темні постаті. Їхні борода-тикоше вітер. Я нічого за них не знаю, крім того, що вони полонені, і якраз це мене зво-рушує. Їхнє життя без імени та без вини: ко-ли б я знав дещо про них: як вони звуться, де живуть, чого сподіваються, що їх гнітить, то-моє зворушення мало б мету-й перетворилось би на співчуття. Але тепер я почувваю поза-дним всім лише страждання тварини, жалюгідний сум життя та людську жорстокість.

(Далі буде)

КИЇВ ПРИВАБЛЮЄ ТУРИСТІВ.

Київ дедалі стає великим екскурсійним центром союзно-го значіння. Зацікавлені ріж-них туристів Києвом та інтерєс до цього міста дедалі зростає. Це стверджує хоча б той факт, що замість 30,000 туристів, що торік одвідали Київ, цього літа Київ уже одвідало понад 100 тисяч екскурсантів.

Порівнюючи з минулим ро-ком, набагато змінився соціаль-ний склад тих груп і масовок, що відвідали Київ. Дедалі Київ все більше одвідують ве-ликі робітничі масовки найбіль-ших міст і робітничих заводів Союзу. Досить нагадати, що протягом останніх місяців Київ одвідала робітнича масовка, Сормовського заводу, Харків-ського заводу "Серп і Молот", масовка білоруських робітнич-их. Окрежими групами цього літа одвідали Київ також робіт-нички-туристи з Уралу, Сибіру та Вірменії.

Цих екскурсантів вабить до себе Київ, як культурна столи-ця України, як центр національ-но-культурного будівництва, як недавнє середовище героїчної боротьби українських робітні-ків з українською буржуазією, петлюрівщиною, гетьманщиною тощо. Всі робітничі екскур-санти, прибувши до Києва, ба-жають обізнатися з роботою ВУАН, одвідати кіно-фабрику (яку одвідали цього літа по-над 15,000 осіб), Лаврський за-повідник, тощо.

Цього літа також спостері-ається несподіваний масовий приплив шкільних груп. Цей приплив школярів-екскурсан-тів остільки великий, що міс-цеві трудшкола це раз обер-талися на бази ночівлі для школярів. Були також випад-ки, коли школярі ночували про-сто в парку.

Одночасно збільшився інте-рес самих київських робітників до туризму. З Києва, крім першотравневої масовки 600 робітників до Ленінграду та недавньої подорожі 200 премі-юваних ударників до Дні-прєдстану, були також масов-ки до радгоспу "Гігант" (в 40 осіб), масовки до Кавказу і Криму (400 осіб), до Москви й Ленінграду (200 осіб) та окремі групи до Дніпрєдстану (400 осіб).

В АЛЬБОМ УНДО.

Кого ви хочете дурити Безцеремонні шарлатани? Давно вже ваші карти біті, і швидко все самих не стане. Досить шулерства й шарлатанства, згортайте карти й геть з дороги; Не бачите, що трупах панства — Народ іде до перемоги. М. Кічура. М. Кічура.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНОЮ-ТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиний український робіт-ничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждєнь. Пере-плата: \$4.00 на рік, \$2.00 на ші-року.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одно-кий дійсно фермерський украї-нський часопис в Канаді, що бо-ротьє інтерєси працюючого фермерства. — Переплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на шіроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиний журнал в українській мові для працю-ючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Переплата: \$1.50 на рік, 80 центів на шіроку.

"БОРОВА МОЛОДЬ" — одиний журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Пере-плата лише 50 центів на рік.

Передплату на повині часописи й журнали посилайте або на їхнє кожному часопису окрема, або на них й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N, Ltd. Cor. Pritchard & McGregor Sts. Winnipeg, Man.